

Internetconsultatie ‘Uitbreiding rookverbod’

DEEL I – REACTIE OP DE CONSULTATIEVRAAG

Wat vindt u van de uitbreiding van het rookverbod zoals voorgesteld?

Wij (28 organisaties, partners van de Alliantie Nederland Rookvrij; zie Deel II) zijn een groot voorstander van de voorgenomen uitbreiding van het rookverbod naar het gebruik van alle tabaksproducten en van e-sigaretten. Wat ons betreft is dit één van de maatregelen die belangrijk is om te komen tot een Rookvrije Generatie. Wij vinden dat ieder kind het recht heeft om rookvrij op te groeien. Dat betekent vrij van blootstelling aan en het gebruik van alle tabaksproducten en aanverwante producten, zoals e-sigaretten. Al deze producten brengen gezondheidsrisico's met zich mee. Daar willen wij kinderen tegen beschermen. De voorgenomen uitbreiding van het rookverbod levert daar op verschillende manieren een bijdrage aan.

De uitbreiding van het rookverbod als belangrijke maatregel op weg naar een Rookvrije Generatie

Sinds het begin van de jaren 2000 is het aantal rookvrije omgevingen steeds verder toegenomen. De invoering van het wettelijk rookverbod, bedoeld om omstanders te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van meeroken, heeft hieraan een belangrijke bijdrage geleverd. Het wordt bovendien steeds normaler gevonden dat er in de omgeving van kinderen niet wordt gerookt. Meer dan acht op de tien Nederlanders vinden dat omgevingen zoals speeltuinen, schoolterreinen en buitensportterreinen waar kinderen sporten rookvrij zouden moeten zijn¹. Gelukkig is dat ook steeds vaker het geval.

Ondanks deze positieve ontwikkelingen, ligt er een risico op de loer dat aandacht vraagt. De afgelopen jaren zijn er steeds meer nieuwsoortige tabaksproducten en aan tabak verwante producten (zoals e-sigaretten) op de markt gebracht. Toen het wettelijk rookverbod tot stand kwam, werd hiermee nog geen rekening gehouden. Dat is nu anders. Het is dan ook van belang om de wet- en regelgeving te actualiseren. Daar komt dit voorstel aan tegemoet. **Door het rookverbod uit te breiden naar het gebruik van alle tabaksproducten en van e-sigaretten (met en zonder nicotine), ontstaat er eenduidigheid, zullen kinderen en volwassenen beter worden beschermd tegen blootstelling aan schadelijke stoffen en zal een positieve impuls worden gegeven aan het beeld dat rookvrij de norm is.**

In een maatschappij waarin rookvrij de norm is, zullen minder kinderen beginnen met roken. De verleidingen voor kinderen om te beginnen met roken zijn op dit moment nog steeds groot. Iedere week beginnen er weer honderden nieuwe kinderen met dagelijks roken. Kinderen weten ook de weg te vinden naar aan tabak verwante producten. In 2017 hadden meer scholieren van 12 t/m 16 jaar ooit een e-sigaret gebruikt dan een conventionele sigaret. Hoe minder kinderen in aanraking komen met het rookgedrag van anderen, hoe beter. Uit onderzoek blijkt dat als kinderen anderen zien roken, de kans groter wordt dat zij zelf beginnen met roken. Kortom: **zien roken, doet roken.** Kinderen leren van de gedragingen van anderen, bijvoorbeeld door imitatie². Logischerwijs geldt dit voor het gebruik van alle tabaksproducten en ook van aanverwante producten. **Door de voorgenomen uitbreiding van het rookverbod zullen kinderen dus beter worden beschermd tegen de verleiding om tabaksproducten of aanverwante producten te gaan gebruiken.**

¹ Onderzoek uit april 2019, uitgevoerd door Kantar Public onder 1127 Nederlanders (van 18 jaar en ouder), in opdracht van KWF Kankerbestrijding.

² Nationaal Expertisecentrum Tabaksontmoediging (2016). *Notitie Zien roken, doet roken?* Utrecht: Trimbo-instituut. Beschikbaar via: <https://www.trimbo.nl/docs/aeabf496-e894-4e92-bcbb-5c679dd7b2e9.pdf>.

Aandachtspunt 1: de ongewenste uitzondering van voor roken bestemde kruidenproducten

De uitbreiding van het rookverbod naar het gebruik van alle tabaksproducten en van de e-sigaret met en zonder nicotine moet meer duidelijkheid scheppen over wat wel en wat niet is toegestaan.

Eenduidige regelgeving bevordert een goede naleving van het rookverbod en vereenvoudigt de handhaving.

We vinden het dan ook een gemiste kans dat voor roken bestemde kruidenproducten niet zijn opgenomen in deze voorgenomen wettelijke uitbreiding van het rookverbod in publieke ruimten en op de werkvloer. Ook bij het roken van deze producten komen schadelijke stoffen vrij en ook tegen deze producten willen wij onze opgroeiende kinderen beschermen.

Het roken van kruidenproducten in publieke ruimten of op de werkvloer kan de voordelen van de voorgenomen uitbreiding ondermijnen. Door ook echt álle producten uit de Tabaks- en rookwarenwet onder het rookverbod te plaatsen, kan worden voorkomen dat gebruikers vervangende schadelijk producten gaan gebruiken, omdat deze niet onder het rookverbod vallen. Een van de fabrikanten van een voor roken bestemd kruidenproduct vermeldt bijvoorbeeld op haar website dat dit product binnen gebruikt kan worden ondanks het rookverbod in de horeca³.

Daarom pleiten we ervoor dat ook voor roken bestemde kruidenproducten meegenomen worden in de uitbreiding van het rookverbod. Daarmee zou het echt niet meer mogelijk zijn om in publieke ruimten schadelijke producten te roken of gebruiken. **Dat versterkt de rookvrije norm, draagt eraan bij dat kinderen niet met deze producten worden geconfronteerd en doet recht aan het recht van een ieder op een rookvrije omgeving.**

Aandachtspunt 2: reguleren van verhittingsapparaten

Het is belangrijk dat met dit voorstel een verdere stap wordt gezet om verhitte tabak op één lijn te stellen met andere tabaksproducten. Immers, ieder tabaksproduct is schadelijk; er bestaat geen veilige consumptiehoeveelheid of blootstellingsgrens.

De bestaande lacunes qua wet- en regelgeving worden met dit voorstel echter niet volledig aangepakt. **Een belangrijk resterend probleem is dat de apparaten die worden gebruikt voor het verhitten van tabak nog niet zijn gedekt.** Dat betekent onder meer dat deze apparaten niet onder het reclameverbod en de leeftijdsgrens vallen. En dus dat het relatief eenvoudig is om kinderen te verleiden om deze producten te gaan gebruiken. Dat vinden wij onwenselijk; we willen voorkomen dat kinderen beginnen met het gebruik van ieder tabaksproduct.

De staatssecretaris heeft eerder aangegeven deze situatie te willen veranderen. Wij vinden het belangrijk dat er **zo spoedig mogelijk actie** wordt ondernomen met betrekking tot deze verhittingsapparaten. **We roepen de regering dan ook op om dit onderdeel te laten zijn van het eerste wetswijzigingsvoorstel om de afspraken uit het Preventieakkoord in de praktijk te brengen.**

³ Staal, Y. & Talhout, R. (2016). *Alternatieve tabaksproducten: harm reduction? Tabaks- en aanverwante producten die mogelijk minder schadelijk zijn dan sigaretten* (RIVM Briefrapport 2016-0103). Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. Beschikbaar via: <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2016-0103.pdf>.

DEEL II – ACHTERGRONDINFORMATIE OVER DE INDIENENDE PARTIJEN

Deze reactie is ingediend namens de volgende **28** organisaties:

1. **Hartstichting**
2. **KWF Kankerbestrijding**
3. **Longfonds**
4. **Aesculaap Medische Assistentie**
5. **Atletiekunie**
6. **BOinK**
7. **Christelijke Scholengemeenschap Groningen (CSG)**
8. **Coöperatie Cohesie U.A.**
9. **Elaa**
10. **Gemeente Berg en Dal**
11. **Gemeente Haarlem**
12. **Gemeente Harlingen**
13. **Gemeente Roermond**
14. **Gemeente Rotterdam**
15. **GGD GHOR Nederland**
16. **Health Ageing Network Northern Netherlands (HANNN)**
17. **HKN Huisartsen**
18. **International Federation of Medical Students' Associations - the Netherlands (IFMSA-NL)**
19. **KBO-PCOB**
20. **MostWare Automatisering B.V.**
21. **Nederlandse Vereniging voor Cardiologie (NVVC)**
22. **Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK)**
23. **Netherlands School of Public & Occupational Health (NSPOH)**
24. **Noorderpoort**
25. **PinK-FOX**
26. **SineFuma B.V.**
27. **Trombosestichting Nederland**
28. **Verslavingskunde Nederland**

Deze 28 organisaties zijn partners van de Alliantie Nederland Rookvrij. Samen met een groeiend aantal partijen en individuen zetten deze organisaties zich in voor het laten opgroeien van een Rookvrije Generatie.

De organisaties zijn van mening dat ieder kind het recht heeft om rookvrij op te groeien. Iedere ouder zou de kans moeten krijgen om zijn of haar kind rookvrij op te laten groeien: vrij van blootstelling aan tabaksrook en de verleiding om te gaan roken. De organisaties zijn dan ook blij dat de ambitie om te komen tot een Rookvrije Generatie een belangrijke doelstelling is geworden in het Nationaal Preventieakkoord. Met het doorvoeren van alle afspraken uit het akkoord, kan een mooie volgende stap gezet worden op weg naar het realiseren van deze doelstelling.

Het belang van een Rookvrije Generatie – en daarmee van het maatregelenpakket uit het Nationaal Preventieakkoord – is groot. Roken is veruit de belangrijkste vermijdbare oorzaak van ziekte en sterfte in Nederland. Jaarlijks overlijden er meer dan 20.000 mensen aan de gevolgen van roken en meeroken. En toch beginnen er iedere week weer honderden kinderen met dagelijks roken. Als zij blijven roken, is de kans meer dan 50% dat zij overlijden aan de gevolgen daarvan.

Bovendien is er in de maatschappij een breed draagvlak voor het beschermen van kinderen tegen de gevaren van roken: 86% van de Nederlandse volwassenen vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om kinderen te beschermen tegen tabaksrook en 85% vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om kinderen te beschermen tegen de verleidingen van tabaksproducten. 80% is voor maatregelen vanuit de overheid om er voor te zorgen dat jongeren (onder de 18 jaar) niet beginnen met roken⁴.

⁴ Onderzoek uit april 2019, uitgevoerd door Kantar Public onder 1127 Nederlanders (van 18 jaar en ouder), in opdracht van KWF Kankerbestrijding.